

TRINAESTO RAMAZANSKO SIJELO

ADABI UČENJA KUR'ANA

Svaka hvala pripada samo Allahu, Onome putem čijeg se šerijata samo Njemu pokorava, Onome zbog čije su veličine i uzvišenosti vjernici skrušeni pred Njim na ruku'ima i sedždama, Onome pred kojim – zbog ljepote noćnog dozivanja – vjernici ustaju noću i ne spavaju, Onome zbog čije se nagrade vjernici zalažu i trude. On Uzvišeni govori govorom koji je daleko od svake sličnosti s ljudskim govorom. Njegov govor je i Njegova Knjiga koju je objavio Svome vjerovjesniku Ahmedu, sallallahu alejhi ve sellem, Knjiga koju mi čitamo i ponavljamo danju i noću, pa se ne umaramo, niti se zasićujemo.

Zahvaljujem Mu se zahvalom onoga koji se nada da će stati pred Njegova vrata i da neće biti odbijen. Svjedočim – iskreno Allahu i time Ga obožavam – da nema drugog istinskog boga osim Allaha jedinog, On nema sudruga. I svjedočim da je Muhammed Njegov rob i Njegov poslanik koji je istinski ispunio obavezu robovanja Allahu, subhanehu ve te'ala, neka je Allahov salavat i selam na njega i na njegovog druga Ebu Bekra es-Siddika koji je neprijateljska srca ispunio bolom, i na Omera koji nije prestajao jačati islam i izgrađivati ga, i na Osmana kojem se ponudio šehadet pa se nimalo nije dvoumio, i na Aliju koji je svojim mačem sasijecao i uništavao sjeme nevjerničko. Neka je trajni salavat i selam i na ostalu Vjerovjesnikovu porodicu i ashabe, sve dok vrijeme traje.

Draga moja braćo, uistinu je ovaj Kur'an – koji čitamo, slušamo, pamtimo i pišemo – govor vašeg Gospodara, Gospodara svih svjetova, Allaha koji je dostojan da Ga istinski obožavaju i prvi i posljednji ljudi. Kur'an je čvrsto Allahovo uže, Njegov pravi put, blagoslovljeni jezik i jasno svjetlo. Allah Uzvišeni govorio je njime kako Uzvišenom Allahu i Njegovoj veličini dolikuje. Dostavio ga je Džibrilu, jednom od plemenitih bliskih meleka, koji ga je zatim dostavljao Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, da opominje njime na jasnom arapskom jeziku.

Uzvišeni Allah spominje Kur'an po uzvišenim osobinama i svoj-

stvima kako biste ga i vi uvažavali i poštivali, pa kaže Svevišnji Allah:

﴿ شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَىٰ وَالْفُرْقَانِ ﴾

"U mjesecu ramazanu počelo je objavljivanje Kur'ana, koji je putokaz ljudima i jasan dokaz pravog puta i razlikovanja dobra od zla."¹⁵¹

﴿ ذَٰلِكَ نَتْلُوهُ عَلَيْكَ مِنَ الْآيَاتِ وَالذِّكْرِ الْحَكِيمِ ﴾

"Ovo što ti kazujemo jesu ajeti i Kur'an mudri."¹⁵²

﴿ يَأْتِيهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَهُم بُرْهَانٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَأَنزَلْنَا إِلَيْكُمْ نُورًا مُّبِينًا ﴾

"O ljudi, dokaz vam je već stigao od Gospodara vašeg i Mi vam objavljujemo jasnu Svjetlost."¹⁵³

﴿ قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُّبِينٌ ﴾

﴿ يَهْدِي بِهِ اللَّهُ مَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَهُ سُبُلَ السَّلَامِ ﴾

"A od Allaha vam dolazi svjetlost i Knjiga jasna kojom Allah upućuje na puteve spasa one koji nastoje da steknu zadovoljstvo Njegovo..."¹⁵⁴

﴿ وَمَا كَانَ هَذَا الْقُرْآنُ أَن يُفْتَرَىٰ مِن دُونِ اللَّهِ وَلَكِن تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ الْكِتَابِ لَا رَيْبَ

فِيهِ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ ﴾

"Ovaj Kur'an nije izmišljen, od Allaha je – on potvrđuje istinitost prijašnjih objava i objašnjava propise; u njega nema sumnje, od Gospodara svjetova je!"¹⁵⁵

﴿ يَأْتِيهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَهُم مَّوْعِظَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَشِفَاءٌ لِّمَا فِي الصُّدُورِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴾

"O ljudi, već vam je stigla poruka od Gospodara vašeg i lijek za vaša srca i uputstvo i milost vjernicima."¹⁵⁶

¹⁵¹ Prijevod značenja El-Bekare, 185.

¹⁵² Prijevod značenja Ali Imran, 58.

¹⁵³ Prijevod značenja En-Nisa, 174.

¹⁵⁴ Prijevod značenja El-Maide, 15-16.

¹⁵⁵ Prijevod značenja Junus, 37.

¹⁵⁶ Prijevod značenja Junus, 57.

﴿الرَّكَنُ أَهْمَتْ أَيْلَهُ ثُمَّ فَصَلَتْ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ خَيْرٍ ﴿١٥٧﴾﴾

"Ovo je Knjiga čiji se ajeti pomno nižu i od vremena do vremena objavljuju, od Mudrog i Sveznajućeg."¹⁵⁷

﴿إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ ﴿١٥٨﴾﴾

"Mi, uistinu, Kur'an objavljujemo i zaista ćemo Mi nad njim bdjeti!"¹⁵⁸

﴿وَلَقَدْ آتَيْنَكَ سَبْعًا مِنَ الْمَثَانِي وَالْقُرْآنَ الْعَظِيمَ ﴿١٥٩﴾ لَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْهُمْ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَأخْفِضْ جَنَاحَكَ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿١٦٠﴾﴾

"Mi smo ti objavili sedam ajeta, koji se ponavljaju, i Kur'an veličanstveni ti objavljujemo. Ne pružaj poglede svoje na ono što Mi dajemo na uživanje nekima od njih i ne budi tužan zbog njih, a prema vjernicima blag budi."¹⁵⁹

﴿وَالْقَىٰ فِي الْأَرْضِ رَوًسًا أَنْ نَمِيدَ بِكُمْ وَأَنْهَزْنَا مَسْبِلًا لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٦١﴾﴾

"On je po Zemlji nepomična brda pobacao da vas ona ne potresa, a i rijeke i puteve da se ispravno usmjeravate."¹⁶⁰

﴿إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلْقَىٰ هِيَ أَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا ﴿١٦٢﴾ وَأَنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٦٣﴾﴾

"Ovaj Kur'an vodi jedinom ispravnom putu, i vjernicima koji čine dobra djela donosi radosnu vijest da ih čeka nagrada velika, a da smo za one koji u onaj svijet ne vjeruju – bolnu patnju pripremili."¹⁶¹

﴿وَنَزَّلْنَا مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا ﴿١٦٤﴾﴾

"Mi objavljujemo u Kur'anu ono što je lijek i milost vjernicima, a

¹⁵⁷ Prijevod značenja Hud, 1.

¹⁵⁸ Prijevod značenja El-Hidžr, 9.

¹⁵⁹ Prijevod značenja El-Hidžr, 87-88.

¹⁶⁰ Prijevod značenja En-Nahl, 15.

¹⁶¹ Prijevod značenja El-Isra, 9-10.

nevjernicima on samo povećava propast."¹⁶²

﴿ قُلْ لَّيْنِ اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَىٰ أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ وَلَوْ كَانَتْ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا ﴾ (٨٨)

"Reci: 'Kad bi se svi ljudi i džinni udružili da sastave jedan ovakav Kur'an, oni, kao što je on, ne bi sastavili, pa makar jedni drugima pomagali'.¹⁶³

﴿ مَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لِتَشْفَىٰ ﴿٢﴾ إِلَّا تَذَكُّرًا لِّمَنْ يَخْشَىٰ ﴿٣﴾ تَرَىٰ بِلا مَمَّنْ حَقَّ الْأَرْضَ وَالسَّمَوَاتِ الْفُلَىٰ ﴾

"Ne objavljujemo Kur'an da se mučiš, već da bude pouka onome koji se boji – objavljuje ga Stvoritelj Zemlje i nebesa visokih."¹⁶⁴

﴿ تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَىٰ عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا ﴿١﴾ ﴾

"Neka je uzvišen Onaj koji robu Svome objavljuje Kur'an da bi svjetovima bio opomena."¹⁶⁵

﴿ وَإِنَّمَا لِنُزِيلِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١١٢﴾ نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ ﴿١١٣﴾ عَلَىٰ قَلْبِكَ لِيَكُونَ مِنَ الْمُنذِرِينَ ﴿١١٤﴾ بِلِسَانٍ عَرَبِيٍّ مُّبِينٍ ﴿١١٥﴾ وَإِنَّهُ لَفِي زُبُرِ الْأَوَّلِينَ ﴿١١٦﴾ أَوْ لَوْ يَكُنْ لَهُمْ آيَةٌ أَنْ يَعْلَمَهُ عُلَمَتُؤُنَا بِبِئْسَ بَلٍ ﴿١١٧﴾ ﴾

"I Kur'an je sigurno objava Gospodara svjetova; donosi ga povjerljivi Džibril na srce tvoje, da opominješ na jasnom arapskom jeziku; on je spomenut u knjigama poslanika prijašnjih – zar ovima nije dokaz to što za njega znaju učeni ljudi sinova Israilovih?"¹⁶⁶

﴿ وَمَا نَزَّلَتْ بِهِ الشَّيَاطِينُ ﴿١١٨﴾ وَمَا يَنْبَغِي لَهُمْ وَمَا يَسْتَطِيعُونَ ﴿١١٩﴾ ﴾

"Kur'an ne donose šejtani, nezamislivo je da to oni čine; oni to nisu kadri."¹⁶⁷

﴿ بَلْ هُوَ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ فِي صُدُورِ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا إِلَّا الظَّالِمُونَ ﴿١٩﴾ ﴾

¹⁶² Prijevod značenja El-Isra, 82.

¹⁶³ Prijevod značenja El-Isra, 88.

¹⁶⁴ Prijevod značenja Taha, 2-4.

¹⁶⁵ Prijevod značenja El-Furkan, 1.

¹⁶⁶ Prijevod značenja Eš-Šu'ara, 192-197.

¹⁶⁷ Prijevod značenja Eš-Šu'ara, 210-211.

"A to su ajeti jasni, u srcima su onih kojima je razum dat; a Naše ajete samo nepravedni osporavaju."¹⁶⁸

﴿إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ وَقُرْآنٌ مُبِينٌ ﴿١٦﴾ لِيُنذِرَ مَن كَانَ حَيًّا وَيَحْيَى الْقَوْلَ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿١٧﴾﴾

"Ovo je samo pouka – Kur'an jasni, da opominje onoga ko ima pameti, i da zasluži kaznu nevjernici."¹⁶⁹

﴿كُتِبَ عَلَيْكُمُ الذِّكْرُ لِتَتَذَكَّرُوا رَبَّكُمُ الْأَوَّلَ ﴿١٦﴾ وَتَذَكَّرُوا أَوْلَىٰ أَلْتَبُونَ ﴿١٧﴾﴾

"Knjiga koju ti objavljujemo blagoslovljena je, da bi oni o riječima njezinim razmislili i da bi oni koji su razumom obdareni pouku primili."¹⁷⁰

﴿قُلْ هُوَ نَبَأٌ عَظِيمٌ ﴿١٧﴾﴾

"Reci: 'Ovo je vijest velika.'"¹⁷¹

﴿اللَّهُ نَزَّلَ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كِتَابًا مُّتَشَابِهًا مَّثَابًا تَقْشَعِرُّ مِنْهُ جُلُودُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ ثُمَّ تَلِينُ جُلُودُهُمْ وَقُلُوبُهُمْ إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ ذَلِكَ هُدَىٰ اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَن يَشَاءُ ﴿١٧﴾﴾

"Allah objavljuje najljepši govor, Knjigu sličnu po smislu, čije se pouke ponavljaju, zbog koji podilazi jeza one koji se Gospodara svoga boje, a kada se spomene ime Allahovo, kože njihove i srca njihova se smiruju. Ona je Allahov pravi put na koji On ukazuje onome kome On hoće."¹⁷²

﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالذِّكْرِ لَمَّا جَاءَهُمْ وَإِنَّهُ لَكِتَابٌ عَزِيزٌ ﴿١٨﴾ لَا يَأْتِيهِ الْبَطُلُ مِن بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِن خَلْفِهِ ۗ نَزَّلَ مِنَ حَكِيمٍ حَمِيدٍ ﴿١٩﴾﴾

"Oni koji ne vjeruju u Kur'an, pošto im je objavljen... A on je, zaista, knjiga zaštićena, laž joj je strana, bilo s koje strane, ona je Objava od Mudroga i hvale dostojnoga."¹⁷³

﴿وكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ رُوحًا مِّنْ أَمْرِنَا مَا كُنْتَ تَدْرِي مَا الْكِتَابُ وَلَا الْإِيمَانُ وَلَكِن جَعَلْنَاهُ نُورًا نَّهْدِي بِهِ مَن نَّشَاءُ ﴿١٩﴾﴾

¹⁶⁸ Prijevod značenja El-'Ankebut, 49.

¹⁶⁹ Prijevod značenja Jasin, 69-70.

¹⁷⁰ Prijevod značenja Sad, 29.

¹⁷¹ Prijevod značenja Sad, 67.

¹⁷² Prijevod značenja Ez-Zumer, 23.

¹⁷³ Prijevod značenja Fussilet, 41-42.

مِنْ عِبَادِنَا ﴿

"Na takav način Mi i tebi objavljujemo ono što ti se objavljuje. Ti nisi znao šta je Knjiga niti si poznavao vjerske propise, ali smo je Mi učinili svjetlom pomoću kojeg upućujemo one robove Naše koje želimo."¹⁷⁴

﴿ وَإِنَّهُ فِي أُولَى الْكِتَابِ لَدَيْنَا لَمَلِكٌ حَكِيمٌ ﴿٤﴾ ﴾

"...a on je u Glavnoj Knjizi, u Nas, cijenen i pun mudrosti."¹⁷⁵

﴿ هَذَا بَصِيرَةٌ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ ﴿٢٠﴾ ﴾

"Ovaj Kur'an je putokaz ljudima i uputstvo i milost onima koji čvrsto vjeruju."¹⁷⁶

﴿ قَدْ وَالْقُرْآنِ الْمَجِيدِ ﴿١﴾ ﴾

"Tako Mi Kur'ana slavnog."¹⁷⁷

﴿ فَلَا أُسْمُ بِمَوْقِعِ الشُّجُورِ ﴿٧٥﴾ وَإِنَّهُ لَفَسُّهُ لَوْ تَعْلَمُونَ عَظِيمٌ ﴿٧٦﴾ إِنَّهُ لَقُرْآنٌ كَرِيمٌ ﴿٧٧﴾ فِي كِتَابٍ مَّكُونٍ ﴿٧٨﴾ لَا يَمْسُهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ ﴿٧٩﴾ تَنْزِيلٌ مِنْ رَبِّ الْمَلَكِينَ ﴿٨٠﴾ ﴾

"I kunem se časom kad se zvijezde gube – a to je, da znate, zakletva velika – on je, zaista, Kur'an plemeniti u Knjizi brižljivo čuvanoj – dodirnuti je smiju samo oni koji su čisti – on je Objava od Gospodara svjetova."¹⁷⁸

﴿ لَوْ أَنْزَلْنَا هَذَا الْقُرْآنَ عَلَى جَبَلٍ لَرَأَيْنَاهُ خَشَعًا مُتَصَدِّعًا مِّنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَتِلْكَ الْأَمْثَلُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿١١﴾ ﴾

"Da ovaj Kur'an kakvom brdu objavimo, ti bi vidio kako je strahopoštovanja puno i kako bi se od straha pred Allahom raspalo. Takve primjere navodimo ljudima da bi razmislili."¹⁷⁹

¹⁷⁴ Prijevod značenja Eš-Šura, 52.

¹⁷⁵ Prijevod značenja Ez-Zuhruf, 4.

¹⁷⁶ Prijevod značenja El-Džasije, 20.

¹⁷⁷ Prijevod značenja Kaf, 1.

¹⁷⁸ Prijevod značenja El-Vaki'a, 75-80.

¹⁷⁹ Prijevod značenja El-Hašr, 21.

﴿ إِنَّا سَمِعْنَا قُرْآنَكَ عَجْبًا ۙ يَهْدِي إِلَى الرُّشْدِ فَآمَنَّا بِهِ ۖ وَلَنْ نُشْرِكَ بِرَبِّنَا أَحَدًا ۝۲۱ ﴾

"Reci: 'Meni je objavljeno da je nekoliko džinna prisluškivalo i reklo: -Mi smo, doista Kur'an, koji izaziva divljenje, slušali, koji na pravi put upućuje...'"¹⁸⁰

﴿ بَلْ هُوَ قُرْآنٌ مَّجِيدٌ ۝۲۲ فِي لَوْحٍ مَّحْفُوظٍ ۝۲۳ ﴾

"...a ovo je Kur'an veličanstveni, na Ploči pomno čuvanoj."¹⁸¹

Sva ova svojstva koja smo spomenuli – a i druga koja nismo spomenuli – ukazuju na uzvišenost Kur'ana, ali i na obaveznost njegova poštivanja i lijepog ponašanja prilikom učenja, daleko od svake igre i zabave.

Prvi adab učenja Kur'ana jeste iskrenost nijjeta, dakle da učenje bude isključivo radi Allaha, jer je njegovo učenje jedan od najboljih ibadeta, kako smo prethodno pojasnili u poglavlju o vrijednosti Kur'ana. Svevišnji Allah kaže:

﴿ فَادْعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ ۝ ﴾

"Zato se obraćajte Allahu, iskreno Mu ispovijedajući vjeru."¹⁸²

﴿ فَاعْبُدِ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ۝۲۴ ﴾

"Zato obožavaj Allaha, iskreno Mu ispovijedajući vjeru."¹⁸³

﴿ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ ۝ ﴾

"A nije im bilo naredeno osim da Allaha obožavaju i da Mu kao pravovjerni iskreno vjeru ispovijedaju."¹⁸⁴

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Učite Kur'an i tražite njime Allahovo zadovoljstvo prije nego što dođu ljudi koji će se ružno ophoditi prema Kur'anu, tražit će njime dunjalučku a ne ahiretsku nagradu."¹⁸⁵

¹⁸⁰ Prijevod značenja El-Džinn, 1-2.

¹⁸¹ Prijevod značenja El-Burudž, 21-22.

¹⁸² Prijevod značenja Gafir, 14.

¹⁸³ Prijevod značenja Ez-Zumer, 2.

¹⁸⁴ Prijevod značenja El-Bejjine, 5.

¹⁸⁵ Hasen: Ahmed.

Od adaba učenja Kur'ana jeste i da ga vjernik uči prisutnog srca, da je usredotočen na učenje, da razmišlja o onome što prouči, da razumijeva značenje kur'anskih ajeta, da mu srce pri svemu tome bude skrušeno i da bude svjestan da mu se Allah obraća ovim Kur'anom, jer je Kur'an Allahov govor.

Od adaba učenja Kur'ana jeste i da se Kur'an uči u stanju čistoće, čime se iskazuje poštovanje prema Allahovom govoru. U stanju nečistoće od dženabeta ne bi trebalo učiti Kur'an, sve dok se ne okupa, ako ima vode, a ako nema ili se boji upotrebe vode zbog bolesti, onda dok se ne uzme tejemmun. Čovjek u stanju dženabeta može zikriti, spominjati Allaha, doviti Mu kur'anskim dovama, ali da time ne namjerava učenje Kur'ana, kao naprimjer da uči dovu: "*La ilahe illa Ente subhaneke, inni kuntu mine-z-zalimin!* – Nema istinskog boga mimo Tebe, slavljen neka si Ti, ja sam, doista, bio od nasilnika!", ili da uči: "*Rabbena la tuzig kulubena ba'de iz hedejtena, ve heb lena min ledunke rahmeten inneke Ente-l-Vehhab!* – Gospodaru naš, ne dozvoli da naša srca zastrane nakon što si ih uputio, i podari nam od Sebe milosti jer si, uistinu, Ti Onaj koji mnogo daruje!"

Od adaba učenja Kur'ana jeste da uči Kur'an na lijepom i čistom mjestu. Trebalo bi izbjegavati nečista i bučna mjesta, jer se na takvim mjestima neće slušati Kur'an i samim tim se Kur'an omalovažava. Također, nije dozvoljeno učiti Kur'an u nužniku, kupatilu i sličnim mjestima jer to ne priliči Kur'ani-kerimu.

Od adaba učenja Kur'ana jeste i traženje zaštite od prokletog šejtana prije samog otpočinjanja s učenjem, zbog riječi Uzvišenog Allaha:

﴿ فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴾

"A kada hoćeš Kur'an da učiš, ti kod Allaha zatraži zaštitu od šejtana prokletog"¹⁸⁶, kako šejtan ne bi učača odvrćao od učenja Kur'ana i razmišljanja o proučenom. Što se tiče učenja *bismille*, ako se uči od polovine sure ili neki odlomak sure, tada se *bismilla* neće učiti, a ako se sura uči od samog početka, tada će se učiti *bismilla* izuzev na početku sure Et-Tevbe, jer jedino sura Et-Tevbe na svom početku

¹⁸⁶ Prijevod značenja En-Nahl, 98.

nema bismille. Također, kada su ashabi skupljali Mushaf, nisu znali je li sura Et-Tevbe zasebna sura ili nastavak sure El-Enfal, pa su odvojili jednu od druge bez stavljanja bismille. To je bio njihov idžtihad koji se, bez imalo sumnje, slaže sa istinom, jer da je bismilla bila objavljena na početku sure Et-Tevbe, ona bi ostala sačuvana, zbog Allahovog čuvanja Kur'ana, kao što je i rekao Svevišnji:

﴿ إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ ﴿١﴾ ﴾

"Mi, uistinu, Kur'an objavljujemo i zaista ćemo Mi nad njim bdjeti!"¹⁸⁷

Od adaba učenja Kur'ana jeste i uljepšavanje glasa prilikom učenja. U dva Sahiha bilježi se od Ebu Hurejre, radijallahu anhu, da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Allah ne sluša ništa tako kao što sluša vjerovjesnika koji lijepim glasom glasno uči Kur'an."* Džubejr b. Mut'im, radijallahu anhu, rekao je: *"Čuo sam Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kako na akšam-namazu uči suru Et-Tur. Nikada nikoga nisam čuo da ljepše uči Kur'an od njega."*¹⁸⁸

Međutim, ako se u blizini onoga ko uči Kur'an nalazi neko kome smeta glasno učenje, poput klanjača ili spavača i sl., tada neće učiti toliko glasno da uznemirava i ometa prisutne, jer je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom došao u mesdžid i zatekao kako neki ashabi klanjaju dok drugi glasno uče Kur'an, pa je rekao: *"Uistinu onaj koji klanja doziva svoga Gospodara, pa neka gleda čime Ga doziva i ne nadglasavajte se međusobno prilikom učenja Kur'ana."*

¹⁸⁹

Od adaba učenja Kur'ana jeste i učenje po tedžvidu, zbog riječi Uzvišenog Allaha:

﴿ وَرَتِّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلًا ﴿٤﴾ ﴾

"...i Kur'an pažljivo izgovaraj."¹⁹⁰ Tako će vjernik učiti Kur'an polahko jer mu to pomaže u razmišljanju o proučenom, a također i ispravnijem izgovoru harfova.

¹⁸⁷ Prijevod značenja El-Hidžr, 9.

¹⁸⁸ Buharija i Muslim.

¹⁸⁹ Malik u Muvetti i Ibn Abdil-Berr kaže da je hadis vjerodostojan.

¹⁹⁰ Prijevod značenja El-Muzzemmil, 4.

U Sahihu imama Buharije bilježi se da je Enes b. Malik, radijallahu anhu, upitan o Vjerovjesnikovom, sallallahu alejhi ve sellem, učenju Kur'ana, pa je rekao: "Učio je polahko, pa kada bi proučio 'Bismillahir-Rahmanir-Rahim', otegnuo bi *bismillah*, zatim bi otegnuo *Er-Rahman*, a zatim bi otegnuo *Er-Rahim*."

Ummu Seleme, radijallahu anha, upitana je o Vjerovjesnikovom, sallallahu alejhi ve sellem, učenju, pa je odgovorila: "Pravio bi pauzu između ajeta. Zastajao bi kod svakog ajeta: 'Bismillahir-Rahmanir-Rahim. El-ḥamdu lillahi Rabbil-'alemin. Er-Rahmanir-Rahim. Maliki jevmiddin."¹⁹¹

Ibn Mes'ud, radijallahu anhu, rekao je: "Ne žurite sa učenjem Kur'ana, ne nižite ga kao što nižete stihove. Zastanite kod njegovih posebnosti, pokrenite i podstaknite, probudite njime svoja srca. Neka vaša briga ne bude kraj sure." Nema smetnje da se malo brže uči Kur'an ukoliko se neće zapostavljati harfovi i riječi, ili uklapati tamo gdje im nije mjesto. Ako bi se izostavljali harfovi, tada takvo učenje postaje haram, jer se time mijenja značenje Kur'ana.

Od adaba učenja Kur'ana jeste i odlazak na sedždu kada se prouči ajet u kojem ima sedžda (sedždei-tilavet). Tom prilikom izgovorit će Allahu ekber i otići na sedždu, a na sedždi će učiti: Subhane Rabbijel-E'ala, a zatim doviti i nakon toga se dignuti sa sedžde bez tekbira i bez selama, jer se ne prenosi od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je izgovarao tekbir prilikom dizanja sa sedždei-tilaveta, izuzev u toku namaza kada se izgovara tekbir prilikom odlaska na sedždu i prilikom ustajanja sa sedžde, zbog hadisa Ebu Hurejre, radijallahu anhu, koji prenosi da bi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, izgovarao tekbir pri svakom spuštanju i pri svakom dizanju."¹⁹²

¹⁹² Ibn Mes'ud, radijallahu anhu, kaže: "Vidio sam Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kako izgovara tekbir prilikom svakog spuštanja i dizanja, sjedanja i ustajanja."¹⁹³ Ovo pravilo se odnosi i na običnu sedždu u namazu i na sedždu-tilaveta u namazu.

Ovo su neki adabi učenja Kur'ana, pa se okitite njima i tražite njima

¹⁹¹ Ahmed, Ebu Davud, Tirmizi

¹⁹² Muslim.

¹⁹³ Ahmed, Nesai i Tirmizi i ocjenjuje ga vjerodostojnim.

Allahovo zadovoljstvo i Njegovu dobrotu.

Gospodaru naš, učini nas od onih koji poštuju Tvoje svetinje! Učini nas od onih kojima daruješ Svoje blagodati i nagrade! Učini nas od onih koji će kod Tebe naslijediti Tvoje džennete!

Oprosti nama, našim roditeljima i svim muslimanima Svojom milošću, jer si doista, Ti od milostivih Najmilostiviji. Neka je Allahov salavat i selam na našega vjerovjesnika Muhammeda, na njegovu porodicu i sve ashabe.